

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 152/09-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. septembra 2009 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka o prijatej sťažnosti Mgr. A. M. a A. M., B., zastúpených advokátom JUDr. R. S., Advokátska kancelária, D., vo veci namietaného porušenia práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cb/3/2007 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 22 Cb/720/97).

r o z h o d o l :

1. Právo Mgr. A. M. a A. M. na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cb/3/2007 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 22 Cb/720/97) **p o r u š e n é b o l o .**

2. Krajskému súdu v Žiline **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cb/3/2007 **k o n ať** bez zbytočných priesťahov.

3. Mgr. A. M. a A. M. priznáva finančné zadost'učinenie každému z nich v sume po 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Žiline je povinný Mgr. A. M. a A. M. uhradiť trovy konania v sume 398,68 € (slovom tristodevät'desiatosem eur a šesťdesiatosem centov) na účet ich právneho zástupcu, advokáta JUDr. R. S., Advokátska kancelária, D., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 152/09-12 z 26. mája 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Mgr. A. M. a A. M. (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cb/3/2007 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 22 Cb/720/97).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 29. mája 1995 spoločnosť U., M a M, k. s., N. (ďalej len „odporca v 1. rade“), uzatvorila dve úverové zmluvy so S., a. s., B., pobočka D. (ďalej len „navrhovateľ“), na základe ktorých jej boli poskytnuté úvery zabezpečené zriadením záložného práva okrem iného na nehnuteľnosti sťažovateľov a tiež ručiteľskými listinami sťažovateľov.

Navrhovateľ podal 5. septembra 1997 na krajskom súde návrh na zaplatenie splatnej čiastky úveru s príslušenstvom proti odporcovi v 1. rade, sťažovateľom a odporcom vo 4., 5. a 6. rade. Dňa 10. novembra 1997 navrhovateľ predložil krajskému súdu upresnenie petitu návrhu. Krajský súd 12. novembra 1997 rozhodol o povinnosti sťažovateľov a ostatných odporcov spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi istinu a trovy konania.

Odporcovia v 5. a 6. rade podali proti platobnému rozkazu sp. zn. 22 Cb 720/97 z 12. novembra 1997 dňa 12. decembra 1997 odpor.

Dňa 17. februára 1998 podal odporca v 1. rade odvolanie proti uzneseniu krajského súdu z 12. novembra 1997. Odporca vo 4. rade podal 2. februára 1998 odpor proti platobnému rozkazu sp. zn. 22 Cb 720/97 z 12. novembra 1997.

Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 8. marca 1999 bola z dôvodu zaujatosti vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci sťažovateľov zákonná sudkyňa, na základe čoho dostalo predmetné konanie novú spisovú značku 16 Cb 3/2007.

Krajský súd uznesením z 19. marca 2007 vyhovel návrhu na zmenu účastníka konania na strane navrhovateľa.

Sťažovatelia v sťažnosti poukazujú na to, že konanie, ktoré sa začalo na základe návrhu podaného 5. septembra 1997, nie je dosiaľ právoplatne skončené a ku dňu podania sťažnosti trvá takmer deväť rokov, čo spôsobuje u sťažovateľov právnu neistotu a dochádza k porušeniu ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

Postupom krajského súdu podľa sťažovateľov došlo k porušeniu práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, na základe čoho žiadajú, aby ústavný súd vo svojom rozhodnutí vyslovil, že krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cb/3/2007 (pôvodne pod sp. zn. 22 Cb/720/97) porušil ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal krajskému súdu a najvyššiemu súdu vo veci konať bez zbytočných priesťahov a uložil krajskému súdu povinnosť zaplatiť im primerané finančné zadosťučinenie v sume 33 333 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

Na základe žiadosti ústavného súdu predložil 15. júla 2009 k veci svoje vyjadrenie predseda krajského súdu, a to prostredníctvom zákonnej sudkyne. Vyjadrenie obsahuje podrobný chronologický prehľad vykonaných procesných úkonov a vo vzťahu k skutkovej a právnej zložitosti veci obsahuje túto argumentáciu:

„Vo veci samej ide o spor o zaplatenie peňažnej pohľadávky zo zmluvy o úvere, zabezpečenej ručením. Určitý vyšší stupeň zložitosti spočíva v rovine naštudovania, prípravy pojednávania a rozhodovania zo strany krajského súdu, vzhľadom na rozsiahlosť

spisového materiálu, predkladaných listinných dôkazov, neurčitých procesných návrhov zo strany žalobcu, odchylné vyhodnocovanie dôkazov strán. K vyššiemu stupňu zložitosti v skutkovej rovine je potrebné zároveň poukázať i na procesnú zmenu na strane žalobcu a počet účastníkov na strane žalovaného a v neposlednom rade i vplyv vyhláseného konkurzného konania na žalovaného v rade 1/.

V procesnej rovine je potrebné poukázať na rozsiahlosť dôkazného materiálu, postoj samotného žalobcu k uplatnenému nároku, kedy bolo potrebné ho viacerými výzvami, v niektorých prípadoch i urgenciami vyzývať na odstránenie nedostatkov žalobného návrhu a následne na odstránenie väd vznesených procesných návrhov, vyzývať na ich špecifikáciu, opakované výzvy na doplnenie listinných dôkazov na preukázanie nároku, ale aj na potrebu rozhodovania o procesných návrhoch účastníkov. Je potrebné poukázať i na skutočnosť, že vec bola opakovaně predkladaná Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o odvolaní v procesných návrhoch účastníkov konania. Vec sa komplikuje vyhlásením konkurzu na žalovaného v rade 1/, s účinkami vyhláseného konkurzu na účastníka konania a vplyv takéhoto vyhlásenia konkurzu na celkové vedenie konania, a to v dôsledku prerušenia konania.“

Ďalej vyjadrenie poukazuje na vyhlásenie konkurzu na majetok odporcu v 1. rade ako na dôvod prerušenia konania a tiež konštatuje, že zo strany sťažovateľov nedošlo k priesťahom v konaní.

K postupu krajského súdu v dotknutom konaní predložila zákonná sudkyňa toto stanovisko:

„Ústavná sťažnosť žalovaných v rade 2/, 3/ sa týka celého konania, ja sa však môžem vyjadriť len za len za dobu, v ktorej mi bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie vo veci a to za

- dobu od 29.9.2005 do 30.1.2006, kedy bolo konanie prerušené z dôvodu vyhlásenia konkurzu na žalovaného v rade 1/. Vykonala som všetky nevyhnutné úkony smerujúce k prejednaniu a rozhodnutiu veci, keďže do času pridelenia veci mne bolo konanie prerušené a k ďalšiemu pokračovaniu v konaní bolo potrebné vykonať zákonom požadované náležitosti, ktoré som vykonala, preto nepovažujem svoje úkony a ani tento čas za priesťahy v konaní, vzhľadom na už konštatované dôvody,

- dobu v čase pridelenia veci mne od 1.10. do 7.11.2006 nepovažujem za prietahy v konaní, ale za dobu primeraní na naštudovanie, prípravu pojednávania, naštudovanie veci s poukazom i na § 14 ods. 1 písm. d) zák. č. 328/1991 Zb., ktoré som už nestihla nariadiť pre dlhotrvajúcu práceneschopnosť so začiatkom od 7.11.2006,

- dobu od pridelenia veci mne od 2.7.2008 do dátumu uvedeného vyjadrenia vzhľadom na chronológiu úkonov v tomto období, skutkovú náročnosť veci, správanie sa žalobcu, rozsiahlosť dôkazného materiálu ako i prípravu pojednávania nepovažujem za prietahy v konaní.

Za ostatné obdobia konania sa nemôžem vyjadriť, vzhľadom na skutočnosť, že v ostatných časových úsekoch mi vec pridelená nebola.

Z vyššie uvedeného prehľadu úkonov krajského súdu v uvedenej dobe je zrejmé, že k žiadnym prietahom v konaní z mojej strany v čase pridelenia veci mne ako zákonnému sudcovi nedošlo.

K celkovej dobe konania vyjadrujem názor, že na celkovej dĺžke konania má nie nevýznamný podiel najmä správanie sa žalobcu, potreba rozhodovania o procesných návrhoch účastníkov (v poslednom období najmä procesné návrhy žalobcu týkajúce sa zmeny žaloby, bez dostatočnej konkretizácie a špecifikácie), ale vo veľkej miere sa podieľa práve na dĺžke uvedeného konania skutočnosť, že na žalovaného v rade 1/ bol vyhlásený konkurz, v zmysle ktorého v § 14 ods. 1 písm. d) zák. č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní došlo k prerušeniu konania. V čase prerušenia konania nebolo možné zo strany súdu vykonávať úkony, pretože tieto by boli neúčinné.“

V závere listu predseda krajského súdu oznámil, že netrvá na tom, aby sa o prijatej sťažnosti konalo ústne pojednávanie.

Právny zástupca sťažovateľa sa vyjadril k stanovisku krajského súdu v liste doručenom ústavnému súdu 17. augusta 2009, v ktorom uviedol, že z vyjadrenia krajského súdu je zrejmé, že k prietahom v konaní spôsobených nečinnosťou tohto súdu došlo. Skutočnosť pridelenia veci v priebehu konania viacerým zákonným sudcom nezbavuje súd povinnosti konať bez zbytočných prietahov.

Právny zástupca zároveň oznámil, že sťažovateľ súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení účastníkov konania a na základe skutočností oznámených Krajským súdom v Banskej Bystrici ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania:

Dňa 5. septembra 1997 navrhovateľ podal krajskému súdu „Žalobu o zaplatenie splatnej čiastky úveru, úrokov a poplatkov vo výške 4 788 464,70 Sk“ proti odporcovi v I. rade, sťažovateľom a odporcom vo 4., 5. a 6. rade.

Dňa 11. septembra 1997 vyzval krajský súd navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh, výzvu zopakoval 22. septembra 1997, poplatok bol uhradený 30. septembra 1997.

Dňa 7. októbra 1997 vyzval krajský súd navrhovateľa na opravu petitu návrhu a na predloženie súvisiacich podkladov. Navrhovateľ na výzvu reagoval 14. októbra 1997.

Dňa 16. októbra 1997 krajský súd vyzval navrhovateľa na špecifikáciu návrhu. Navrhovateľ na výzvu reagoval 21. októbra 1997.

Dňa 10. novembra 1997 navrhovateľ upresnil petit návrhu. Krajský súd uznesením z 12. novembra 1997 pripustil zmenu podaného návrhu.

Krajský súd 12. novembra 1997 vydal platobný rozkaz sp. zn. 22 Cb 720/97 (platobný rozkaz sa nepodarilo doručiť sťažovateľovi – Mgr. A. M., odporcom v 1. a 4. rade, sťažovateľ si uloženú zásielku na pošte neprevzal).

Dňa 12. decembra 1997 podali na krajskom súde odpor proti platobnému rozkazu odporcovia v 5. a 6. rade.

Krajský súd požiadal 13. januára 1998 o doručenie zásielky odporcovi v 1. rade kompetentný subjekt.

Dňa 2. februára 1998 podal krajskému súdu odpor proti platobnému rozkazu odporca vo 4. rade.

Krajský súd 17. februára 1998 vyzval právneho zástupcu odporcu vo 4. rade na predloženie dôkazov, navrhovateľa na predloženie súvisiacich podkladov, obchodný register Okresného súdu Žilina a Okresného súdu Bratislava I na predloženie súvisiacich podkladov, odporcov vo 4., 5. a 6. rade na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor.

Dňa 18. februára 1998 krajský súd požiadal kompetentný subjekt o doručenie zásielky, ktorú tento doručil 20. februára 1998.

Dňa 23. februára 1998 podal odporca v 1. rade odvolanie proti uzneseniu z 12. novembra 1997, ktorým krajský súd pripustil zmenu podaného návrhu, ako aj odpor voči platobnému rozkazu.

Dňa 25. februára 1998 krajský súd vyzval právneho zástupcu odporcu v 1. rade na predloženie splnomocnenia, a uznesením na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor. Splnomocnenie bolo predložené 10. marca 1998. Proti uzneseniu o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok podal odporca v 1. rade 10. marca 1998 odvolanie.

Dňa 11. marca 1998 uplatnil odporca v I. rade voči zákonnej sudkyňi námietku zaujatosti.

Dňa 12. marca 1998 predložil krajskému súdu svoje vyjadrenie navrhovateľ.

Krajský súd uskutočnil 16. marca 1998 pojednávanie, na ktorom sa sťažovatelia nezúčastnili (predvolanie im doručené bolo), pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu predloženia podanej námietky zaujatosti nadriadenému súdu, predloženia odvolania podaného odporcom v 1. rade proti uzneseniu z 25. februára 1998, ktorým bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor.

Krajský súd 17. marca 1998 vyzval právneho zástupcu odporcu v 1. rade na predloženie súvisiacich podkladov, ktoré boli krajskému súdu predložené 19. marca 1998.

Navrhovateľ 19. marca 1998 predložil krajskému súdu súvisiace podklady.

Krajský súd predložil 4. júna 1998 najvyššiemu súdu uplatnenú námietku zaujatosti, ktorý rozhodol uznesením sp. zn. Ndob 87/98 z 8. marca 1999 o vylúčení zákonnej sudkyne z prejednávania veci (spisový materiál bol krajskému súdu vrátený 1. apríla 1999).

V priebehu septembra a októbra 1999 doručil krajský súd uznesenie najvyššieho súdu účastníkom konania.

Dňa 6. októbra 2005 bol na odporcu v 1. rade vyhlásený konkurz, pričom rozhodnutie o vyhlásení konkurzu nadobudlo právoplatnosť 28. októbra 2005.

Dňa 11. októbra 2005 vyzval krajský súd správcu konkurznej podstaty úpadcu – odporcu v 1. rade, či „*navrhuje pokračovať v prerušenom konaní*“, ktorý na výzvu reagoval 13. októbra 2005.

Dňa 23. decembra 2005 vyzval krajský súd navrhovateľa, aby sa vyjadril, či trvá na podanom návrhu.

Dňa 23. januára 2006 oznámil krajskému súdu postupník pohľadávky navrhovateľa, že mu táto bola postúpená na základe zmluvy o postúpení pohľadávok, a zároveň sa vyjadril, že na podanom návrhu trvá v plnom rozsahu.

Krajský súd 20. októbra 2006 vyzval správcu konkurznej podstaty úpadcu – odporcu v 1. rade na vyjadrenie, či „*navrhuje pokračovať v prerušenom konaní*“, a na vyjadrenie, v akom štádiu sa nachádza konkurzné konanie, ktorý reagoval na výzvu 25. októbra 2006 a navrhol nepokračovať v konaní.

Dňa 23. februára 2007 krajský súd vyzval správcu konkurznej podstaty úpadcu – odporcu v 1. rade na vyjadrenie, či navrhuje pokračovať v konaní, a na vyjadrenie, v akom štádiu sa konkurzné konanie nachádza. Tento krajskému súdu 1. marca 2007 oznámil, že konkurzné konanie nebolo skončené a navrhuje nepokračovať v prerušenom konaní.

Krajský súd 27. februára 2007 vyzval postupníka pohľadávky navrhovateľa, aby predložil zmluvu o postúpení pohľadávok a súhlas na vstup do konania. Tento na výzvu reagoval 8. marca 2007.

Krajský súd uznesením z 19. marca 2007 vyhovel návrhu na vstup postupníka pohľadávky navrhovateľa do konania namiesto navrhovateľa.

Dňa 27. marca 2007 krajskému súdu predložil odporca v 6. rade späťvzatie odporu podaného 12. decembra 1997.

Dňa 27. marca 2007 podal krajskému súdu odporca v 5. rade žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov, žiadosť podal opätovne 9. mája 2007.

Krajský súd 13. júna 2007 vyzval odporcu v 5. rade na vyplnenie a predloženie tlačiva pre účely rozhodnutia o oslobodení od súdnych poplatkov, ktorý výzve vyhovel 19. júna 2007.

Dňa 14. júna 2007 krajskému súdu predložil žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov odporca v 6. rade.

Krajský súd uznesením z 22. júna 2007 priznal odporcovi v 5. rade oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 28. júna 2007 vyzval krajský súd odporcu v 6. rade, aby vyplnil a predložil tlačivo pre účely rozhodnutia o oslobodení od súdnych poplatkov, ktorý výzve vyhovel 3. júla 2007.

Dňa 28. júna 2007 vyzval sťažovateľ správcu konkurznej podstaty úpadcu – odporcu v 1. rade, aby oznámil, či navrhuje pokračovať v konaní, výzvu opakovane 23. júla 2007. Správca konkurznej podstaty úpadcu reagoval 3. augusta 2007, že nesúhlasí s pokračovaním v konaní.

Dňa 3. júla 2007 vyzval krajský súd navrhovateľa, aby oznámil súvisiace skutočnosti, navrhovateľ reagoval na výzvu 20. júla 2007.

Uznesením z 9. augusta 2007 krajský súd priznal odporcovi v 6. rade oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 15. augusta 2007 krajský súd vyzval navrhovateľa, aby oznámil súvisiace skutočnosti, výzvu opakovane 24. septembra 2007.

Navrhovateľ 12. novembra 2007 predložil krajskému súdu svoje vyjadrenie k žiadosti krajského súdu.

Krajský súd 13. novembra 2007 predložil najvyššiemu súdu opravný prostriedok uplatnený odporcom v 1. rade voči uzneseniu o pripustení zmeny návrhu z 12. novembra 1997 a opravný prostriedok uplatnený odporcom v 1. rade proti uzneseniu z 25. februára 1998, ktorým bol odporcovi v 1. rade uložený súdny poplatok za podaný odpor.

Najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 5 Obo 92/2007 z 30. novembra 2007 o odmietnutí odvolania odporcu v 1. rade proti uzneseniu o pripustení zmeny návrhu z 12. novembra 1997 a uznesením sp. zn. 5 Obo 93/2007 z 30. novembra 2007 o potvrdení uznesenia z 25. februára 1998, ktorým bol odporcovi v 1. rade uložený súdny poplatok za podaný odpor.

Krajský súd 25. februára 2008 prijal uznesenie, ktorým poučil účastníkov konania o ich právach.

Krajský súd uskutočnil 27. marca 2008 pojednávanie, na ktorom sa vyjadrili sťažovatelia a právni zástupcovia navrhovateľa, sťažovateľov a odporcov vo 4., 5. a 6. rade. Pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu špecifikácie návrhu zo strany navrhovateľa, špecifikácie úhrady vymáhanej pohľadávky zo strany odporcu vo 4. rade a na účel zistenia, či správca konkurznej podstaty úpadcu – odporcu v 1. rade súhlasí s pokračovaním v konaní proti odporcovi v 1. rade.

Krajský súd vyzval 3. apríla 2008 správcu konkurznej podstaty úpadcu – odporcu v 1. rade, aby sa vyjadril, či súhlasí s pokračovaním v konaní, ktorý reagoval 9. apríla 2008 a oznámil, že konkurz na odporcu v 1. rade nie je skončený a nesúhlasí s pokračovaním v konaní.

Dňa 30. mája 2008 navrhovateľ požiadal krajský súd o predĺženie lehoty na predloženie špecifikácie návrhu.

Krajský súd 26. júna 2008 opätovne vyzval navrhovateľa na predloženie špecifikácie návrhu, ako aj právneho zástupcu odporcu vo 4. rade na špecifikáciu úhrady vymáhanej pohľadávky zo strany odporcu vo 4. rade. Právny zástupca odporcu vo 4. rade reagoval na výzvu 30. júna 2008.

Dňa 6. augusta 2008 krajský súd opätovne vyzval navrhovateľa na predloženie špecifikácie návrhu, navrhovateľ na výzvu reagoval 21. augusta 2008.

Krajský súd vyzval 4. septembra 2008 právnych zástupcov sťažovateľov, odporcu vo 4. rade a odporcov v 5. a 6. rade na predloženie vyjadrenia k špecifikácii návrhu zo strany navrhovateľa. Právny zástupca odporcu vo 4. rade svoje vyjadrenie predložil 6. októbra 2008 a právny zástupca odporcov v 5. a 6. rade 2. apríla 2009.

Krajský súd 8. apríla 2009 uskutočnil pojednávanie, na ktorom sa vyjadrili právni zástupcovia sťažovateľov, odporcov vo 4., 5 a 6. rade a odporca v 5. rade. Pojednávanie bolo odročené na 10. jún 2009 pre účely rozhodnutia o procesnom návrhu navrhovateľa.

Dňa 27. mája 2009 krajský súd zrušil určený termín pojednávania z dôvodu potreby rozhodnutia o procesnom návrhu navrhovateľa, z dôvodu zabezpečenia ďalších potrebných podkladov, ktoré navrhovateľ nepredložil, takisto vzhľadom na rozpornosť procesných návrhov navrhovateľa vo vzťahu k uplatnenému nároku.

Dňa 3. júna 2009 krajský súd požiadal o oznámenie súvisiacich skutočností Krajský súd v Banskej Bystrici a správcu konkurznej podstaty úpadcu – odporcu v 1. rade (v akej výške bol v konkurznom konaní uspokojený navrhovateľ).

Dňa 5. júna 2009 krajský súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľa, aby predložil vyjadrenie a oznámil súvisiace skutočnosti.

Dňa 15. júna 2009 krajskému súdu oznámil požadované skutočnosti Krajský súd v Banskej Bystrici.

Dňa 1. júla 2009 krajský súd adresoval výzvu Krajskému súdu v Banskej Bystrici, správcovi konkurznej podstaty a právnemu zástupcovi navrhovateľa.

V súčasnosti je určený termín pojednávania na 17. september 2009.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Účelom práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru je podľa judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 216/05)

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Samosudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Ústavný súd si pri výklade práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v citovanom čl. 6 ods. 1 dohovoru osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Podľa tejto judikatúry sa otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. *Trenčiansky v. Slovensko*, rozsudok ESLP z 2. decembra 2003, § 35). V súlade s ESLP ústavný súd prihliada pritom aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Predmetom konania, v ktorom sťažovatelia namietajú zbytočné prietahy, je zaplatenie dlžnej sumy z dôvodu nesplatených úverov poskytnutých odporcovi v 1. rade a vo vzťahu k sťažovateľom a ostatným odporcom z dôvodu zabezpečenia uvedeného záväzku na základe ručiteľskej listiny a záložnej zmluvy.

Úlohou krajského súdu je predovšetkým zistiť platnosť zmluvy o úvere uzavretej medzi odporcom v 1. rade a pôvodným navrhovateľom, ďalej tiež platnosť zmluvy o postúpení pohľadávok z predmetných úverových zmlúv, špecifikovať výšku zostávajúcej istiny úveru a jej príslušenstva.

Vec z tohto pohľadu nemožno hodnotiť ako právne zložitú, hoci faktickú zložitost' veci možno pripustiť vzhľadom na počet účastníkov na strane odporcu a vzhľadom na zmenu účastníka na strane navrhovateľa. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že pred krajským súdom prebieha konanie, ktoré po právnej ani faktickej stránke nie je mimoriadne zložitú, takže pri sústredenom postupe súdu by bolo možné vo veci rozhodnúť bez zbytočných priet'ahov.

Treba však poznamenať, že zohľadňovať toto kritérium vo vzťahu k preskúmanej časti konania je irelevantné, pretože zbytočné priet'ahy v tejto časti konania boli spôsobené výlučne rozsiahlou nečinnosťou krajského súdu bez vykonávania akýchkoľvek procesných úkonov.

2. V správaní sťažovateľov neboli zistené okolnosti, ktoré by výraznou mierou negatívne ovplyvnili rýchlosť a plynulosť konania. Možno sa zmieniť o prejave pasivity sťažovateľov, v prvom prípade, keď si sťažovateľ – Mgr. A. M. neprevzal krajským súdom doručovanú zásielku, a v druhom prípade, keď sa sťažovatelia nezúčastnili určeného termínu pojednávania (16. marca 1998), napriek doručenému predvolaniu. Tieto okolnosti však v porovnaní s nečinnosťou krajského súdu (3. hodnotiace kritérium) sú nepatrné a ako také nemali reálny dopad na plynulosť konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov, bol postup krajského súdu.

Ústavný súd pri preskúmaní spisového materiálu týkajúceho sa veci sp. zn. 16 Cb/3/2007 zistil, že toto konanie vykazuje nečinnosť v celkovom trvaní 6 rokov a 4 mesiace, ktorá sa premietla do zbytočných priet'ahov v konaní spôsobených krajským súdom.

V prvom rade ide o obdobie od 1. apríla 1999, keď najvyšší súd po vydaní rozhodnutia vrátil spisový materiál krajskému súdu, do septembra 1999, keď krajský súd začal doručovať rozhodnutie najvyššieho súdu účastníkom konania. Ide tu o nečinnosť v trvaní 5 mesiacov, počas ktorých krajský súd nevykonával žiaden procesný úkon bez toho, aby mu v tom bránila zákonná prekážka.

Potom rozsiahlou nečinnosťou krajského súdu je poznačený časový úsek od októbra 1999, keď krajský súd doručoval rozhodnutie najvyššieho súdu účastníkom konania do októbra 2005, keď sa súdne konanie v zmysle § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/91 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) prerušilo (nečinnosť 5 rokov a 11 mesiacov).

Zo spisu krajského súdu, z písomného stanoviska predsedu krajského súdu z 15. júla 2009 a oznámenia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. augusta 2009 vyplýva, že v rámci posudzovaného súdneho konania došlo na základe uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 51-24 K 252/97 zo 6. októbra 2005 zo zákona k prerušeniu konania, pretože týmto uznesením bol vyhlásený konkurz na majetok odporcu v 1. rade, ktorý doposiaľ nebol skončený. Z dôvodu prerušenia napadnutého konania od právoplatnosti rozhodnutia o vyhlásení konkurzu (28. októbra 2005) na majetok odporcu v 1. rade, ak nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania postupom predvídaným v zákone o konkurze a vyrovnaní, nemôžu sa v prerušenom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov, a tým k naplneniu účelu označeného práva, tak ako to už bolo uvedené. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nečinnosť súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu, tak ako to je v danom prípade, neposudzuje ako zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. II. ÚS 3/00, III. ÚS 42/02, I. ÚS 65/03).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konanie počnúc vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu – odporcu v 1. rade až dosiaľ vyhodnotil ako konanie bez zbytočných prietahov, a to bez toho, aby jeho postup v tomto časovom úseku preskumával.

Vzhľadom na obdobia pred prerušením posudzovaného konania, poznačené nečinnosťou krajského súdu nemožno považovať dobu prejednávania veci pred krajským súdom od začatia konania do vyhlásenia konkurzu na odporcu v 1. rade (8 rokov) za primeranú vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľov boli porušené.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Napriek tomu, že namietané konanie bolo vyhlásením konkurzu na majetok odporcu v 1. rade zo zákona prerušené v zmysle § 14 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze a vyrovnaní a podľa § 111 ods. 1 prvej vety OSP sa v takýchto prípadoch nevykonávajú pojednávania a neplynú lehoty podľa tohto zákona, ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cb/3/2007 konal bez zbytočných priet'ahov, pretože v tomto štádiu konania nemožno vylúčiť, že dôvody prerušenia konania pominú a krajský súd bude oprávnený a povinný ďalej vo veci konať.

Sťažovatelia sa v petite sťažnosti domáhajú vyslovenia príkazu konať bez zbytočných priet'ahov aj vo vzťahu k najvyššiemu súdu. V tejto časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel vychádzajúc z ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, podľa ktorého, ak ústavný súd sťažnosti vyhovie môže prikázať aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal bez zbytočných priet'ahov. Proti postupu v konaní najvyššieho súdu nebola ani v petite, ani v odôvodnení sťažnosti vznesená námietka porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a teda logicky nemohol ústavný súd takýto postup ani preskúmavať a vysloviť porušenie dotknutého článku. Uloženie povinnosti konať je totiž viazané na predchádzajúce vyhovie sťažnosti, teda konštatovanie porušenia práva.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

S'ťažovatelia v s'ťažnosti žiadali o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 33 333 €, a to každému z nich, pričom výšku požadovaného zadost'učinenia odôvodnili dĺžkou samotného súdneho konania prebiehajúceho už takmer deväť rokov, ktoré nebolo dosiaľ právoplatne skončené, čo im spôsobilo stres a následné zdravotné problémy a v dôsledku čoho spoznali nespravodlivosť a zaujatosť, ako aj nezáujem súdov konať a spravodlivo rozhodovať.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať s'ťažovateľom sumu 2 000 €, a to každému z nich. Táto suma zohľadňuje celkovú dĺžku posudzovaného konania s prihliadnutím na predmet konania, dĺžku zbytočných priet'ahov v konaní a s tým spojenú ujmu s'ťažovateľov.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo zvyšnej časti v s'ťažnosti uplatnenému primeranému finančnému zadost'učineniu nevyhovel.

S'ťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadali priznať aj náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 2 377,3 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia s'ťažovateľov ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 13 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých s'ťažovatelia namietajú, v zásade nie je oceniteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2009 v konaní pred ústavným súdom predstavuje sumu 115,90 € (za spoločný úkon vykonávaný pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 20%, t. j. na 92,72 €) a hodnota režijného paušálu je 6,95 €.

V súlade s týmito ustanoveniami možno trovy konania vyčísliť ako súčet odmeny za dva úkony právnej služby vykonané pre dve osoby vrátane režijného paušálu ($4 \times 92,72 \text{ €} + 4 \times 6,95 = \text{€}$). Náhrada trov konania v predmetnej veci vypočítaná podľa platnej právnej úpravy teda predstavuje spolu sumu 398,68 €. Ústavný súd preto priznal sťažovateľom trovy konania vo výške 398,68 € a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľov nevyhovel.

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. septembra 2009